

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

Податок на доходи фізичних осіб: бюджетна та регулююча роль

Виконавець

студент ЦВФН факультету

Ляшенко К. П.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

К.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Мартинюк І. В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	7
1.1. Історія виникнення та розвитку оподаткування доходів фізичних осіб	7
1.2. Теоретичні засади та роль податку на доходи фізичних осіб.....	19
1.3. Нормативно-правове регулювання справляння податку на доходи фізичних осіб.....	25
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2 ОЦІНЮВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ТА РЕГУЛЮЮЧОЇ РОЛІ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	34
2.1. Аналіз ролі податку на доходи фізичних осіб у доходах Зведеного бюджету України, 2011-2015 рр.....	34
2.2. Оцінювання регулюючої ролі податку на доходи фізичних осіб в Україні, 2011-2015 рр.....	42
2.2. Прогнозування надходжень податку на доходи фізичних осіб до Зведеного бюджету України, 2016-2018 рр.....	53
Висновки до розділу 2.....	59
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПРАВЛЯННЯ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	62
3.1. Зарубіжний досвід справляння податку на доходи фізичних осіб та можливості його адаптації у вітчизняну практику.....	62
3.2. Напрямки вдосконалення податку на доходи фізичних осіб в Україні: підвищення бюджетної та регулюючої ролі.....	70
Висновки до розділу 3.....	77
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83
ДОДАТКИ	90

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Подальший розвиток України як соціально-орієнтованої правової держави, націленої на інтеграцію у європейське співтовариство, визначатиметься рівнем розвитку усіх державних інститутів, зокрема й податкової системи. Податкова система потребує приведення у відповідність з пріоритетами державної політики соціально-економічного розвитку шляхом забезпечення достатнього обсягу сукупних податкових находжень до бюджетів усіх рівнів. Недосконалі податкові механізми не забезпечують достатніх податкових надходжень і відповідного стимулювання платників до сплати податків. Це призводить до того, що податкова політика не вирішує поставлених перед нею завдань. З огляду на це, важливим є реформування механізму оподаткування доходів фізичних осіб, а також пошук шляхів зростання бюджетного й регулюючого потенціалу особистого прибуткового оподаткування.

Дослідженню проблем в сфері оподаткування доходів фізичних осіб присвячені роботи вітчизняних вчених: О. Василика, В. Вишневського, М. Дем'яненка, С. Каламбет, П. Лайка, В. Мартиненка, А. Поддєрьогіна, В. Синчака, А. Соколовської, Л. Шаблістої, І. Чугунова, С. Юрія та інших.

Проте, в сучасних умовах, коли надходження від оподаткування доходів фізичних осіб стають визначальним джерелом формування бюджетних доходів, малодослідженими залишилися проблемні питання обґрунтування напрямів реформування регулюючих і бюджетних можливостей.

Метою дослідження є розробка пропозицій щодо вдосконалення бюджетної та регулюючої ролі податку на доходи фізичних осіб.

Реалізація мети дослідження передбачає постановку і вирішення наступних завдань:

— узагальнити історичні етапи розвитку оподаткування доходів фізичних осіб;

— розглянути теоретичні засади оподаткування доходів фізичних осіб та визначити його роль;

— проаналізувати нормативно - правове регулювання справляння податку на доходи фізичних осіб;

— оцінити роль податку на доходи фізичних осіб у формуванні доходів зведеного бюджету України;

— оцінити регулюючу роль податку на доходи фізичних осіб в Україні;

— здійснити прогнозування надходжень податку на доходи фізичних осіб в Україні під впливом дії різних факторів;

— узагальнити теорію і практику зарубіжного досвіду справляння податку на доходи фізичних осіб та виявити можливості його адаптації в Україні;

— запропонувати напрями вдосконалення справляння податку на доходи фізичних осіб з метою підвищення його бюджетної та регулюючої ролі.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування доходів фізичних осіб.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі справляння податку на доходи фізичних між державою та платником податків, та формування доходів зведеного бюджету України.

Методи дослідження. Для наукового вирішення поставлених у роботі завдань використовувалися: історичний метод (при дослідженні історії становлення оподаткування доходів фізичних осіб); метод порівняльного аналізу (при дослідженні економічних категорій, порядку оподаткування доходів); метод синтезу (для вивчення можливостей адаптації зарубіжного досвіду); статистико-економічний метод (для дослідження тенденцій розвитку оподаткування, формування доходів фізичних осіб, чинників, що впливають на розмір податкових надходжень); кореляційний (для оцінки впливу на обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб різних факторів).

Інформаційною базою дослідження були законодавчі та нормативні акти України з питань оподаткування, Податковий кодекс України, дані Державного

служби статистики України, Державної казначейської служби, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань теорії і практики оподаткування доходів фізичних осіб, мережа Інтернет.

Обсяг і структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок. Робота містить 7 таблиць і 13 рисунки. Список використаних літературних джерел нараховує 65 найменування. Також налічується 6 додатків.

питомої ваги податку у ВВП за період, що аналізується складає 4,73 %. Дане значення, порівняно з країнами Європи, у яких воно складає близько 10,5%, значно менше. Причинами цьому можна назвати наступні: низький рівень доходів населення, темпи інфляції, недоліки у адмініструванні, відсутність прогресивної шкали оподаткування, високий рівень тіньової економіки, тощо.

Податок на доходи фізичних осіб є прямим податком та має сприяти такому розподілу податкового тягаря, за якого більше платять ті члени суспільства, котрі мають вищі доходи. Такий принцип оподаткування більшістю економістів світу визнається найсправедливішим. Відтак держава регулює доходи громадян, впливає на збільшення їх платоспроможності, стимулювання попиту, розмір споживання та заощадження, що, в свою чергу, призводить до підвищення темпів економічного зростання.

Отриманий дохід громадянином України після утримань ПДФО з мінімальної заробітної плати є нижчим прожиткового рівня (не враховуючи те, що з заробітної плати ще утримується військовий збір), і для таких громадян відсутня можливість належного існування, не кажучи про забезпечення самих необхідних потреб на освіту, оздоровлення, підвищення культурного рівня тощо. Адже громадяни при таких низьких доходах можуть задовольнити лише вкрай необхідні матеріальні потреби, і саме вони є найбільш незахищеними та вразливими.

Іноземні системи прямого оподаткування доходів фізичних осіб мають уже досить апробовану часом практику становлення та розвитку на базі глибокого усвідомлення кожним платником податку свого конституційного обов'язку — сплати податків. Значні соціальні видатки та постійна увага держави до платника податків поступово виховали свою податкову культуру, яка зовсім інша від вітчизняних реалій.

Реалізація на практиці іноземного досвіду має на меті сприяти як найшвидшому переходу до нової сталої та дієвої системи оподаткування, яка ґрунтуватиметься на всебічному поєднанні найкращих передових методів та запозичених позитивних елементів із досвіду податкових систем зарубіжних

країн, що дало б поштовх до посилення соціальної складової системи оподаткування.

Важливого значення набуває теоретичне обґрунтування і практична реалізація фіскального потенціалу оподаткування доходів фізичних осіб, який є найістотнішою складовою податкового потенціалу регіону в цілому і характеризує його податкові можливості.

Другим важливим призначенням механізму оподаткування доходів фізичних осіб є реалізація регулюючого потенціалу оподаткування особистих доходів, під яким слід розуміти здатність впливати на рівень життя громадян шляхом застосування соціальної пільги та прогресивного оподаткування, що забезпечить, з одного боку, зниження податкового навантаження для малозабезпечених верств населення, а з іншого - його поступове підвищення для заможних громадян.

Серед основних кроків на шляху удосконалення процесу стягнення даного податку та можливості підвищення бюджетної та регулюючої ролі податку на доходи фізичних осіб можна запропонувати наступні: запровадження прогресивної шкали ставок податку на доходи фізичних осіб; у механізмі сплати ПДФО необхідно запровадити неоподатковуваний мінімум на рівні прожиткового мінімуму для всіх категорій платників; необхідно здійснити глобальний підхід до визначення об'єкта оподаткування замість існуючого сьогодні вибіркового підходу; вдосконалення механізму надання податкових пільг, зокрема на законодавчому рівні; доповнити принципи, на яких базується податкове законодавство, принципом безумовної гарантії прожиткового мінімуму при оподаткуванні – недопустимість оподаткування, за яким знижується прожитковий мінімум; з метою вирівнювання умов оподаткування доцільним було б впровадження більш плавного переходу при застосуванні податкової соціальної пільги; враховуючи зарубіжний досвід, та з метою забезпечення прожиткового рівня для всіх членів сімей, доцільно розглянути та запровадити можливість оподаткування сімейного доходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бережна Л.В., Снитюк О.І. Економіко-математичні методи та моделі в фінансах. – К.: Кондор, 2009. – 301 с.
2. Богатирь А.Е. Налоговое регулирование доходов физических лиц в условиях перехода к рыночной экономике: дис. канд. экон. наук / А.Е.Богатирь. – К, 1996. – 150с.
3. Буряковський В.В. Роль податків у поповненні бюджетів усіх рівнів / В.В.Буряковський // Фінанси України. – 2001. – № 5. – С.78-81.
4. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України : У 6 т. / Редкол. : М. Я. Азаров (голова) та ін. — К. : НДФІ, 2004 — Т. 3 : Розвиток системи податків як основи зміцнення державних фінансів : Монографія / М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко, Т.І. Єфименко та ін. — 308 с.
5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456_VI [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi_bin/laws/main.cgi?nreg=2456_17
6. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2001 р. № 2542-III // Відомості ВРУ. – 2001. – №37/38. – Ст. 189.
7. Бюджетний Моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2010-2015 рр. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. – Режим доступу :www.ibser.org.ua/news/435/lang=ua.
8. Василик О.Д. Теорія фінансів: підруч. / О.Д.Василик. – К.: НІОС, 2000. – 416с.
9. Василик О.Д. Фінансова наука / О.Д.Василик // Фінанси України. – 2001. – №1. – С. 3-11.
10. Виконання Державного бюджету України / 2010 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=147440>

11. Виконання Державного бюджету України / 2011 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=147441>
12. Виконання Державного бюджету України / 2012 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=166315>
13. Виконання Державного бюджету України / 2013 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=187793>
14. Виконання Державного бюджету України / 2014 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=187793>
15. Виконання Державного бюджету України / 2015 / Річний звіт / [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. — Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=187793>
16. Греченко А. В. Виникнення і розвиток податку з доходів фізичних осіб до Першої світової війни / В. А. Греченко, В. В. Греченко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2010. - № 2. - С. 23-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2010_2_5
17. Галушко О. С. Проблеми гармонізації податкової системи України у глобальному економічному просторі / О. С. Галушко // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2009. - № 4. - С. 64-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2009_4_13
18. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г.Загородній, Г.Л.Вознюк, Т.С.Смовженко.— [4-те вид., випр. та доп.]. — К.: Т-во „Знання” , КОО; Львів: Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ, 2002. — 566с.
19. Іванов Ю.Б. Податкова система: підруч. / Ю.Б.Іванов, А.І.Крисоватий, О.М.Десятник. — К.: Атіка, 2006. — 920с.
20. Історія податкової системи як і всіляка історія вчить // Діло. — 1995. — №6. — С.6.

21. Кабмін пропонує передбачити у держбюджеті-2013 надходження від податку з доходів фіз. осіб в обсязі 78 млрд. грн. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://economics.unian.net/ukr/detail/149305>
22. Каламбет С.В. Податковий потенціал: теорія, практика, управління: Наукова монографія / С.В. Каламбет. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2001. – 304с.
23. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс; под ред. А.Г. Милейковского, И.М. Осадчей; пер. с англ. – М.: Прогресс, 1978. – 494с.
24. Конституційний обов'язок громадян щодо сплати податків: досвід України і зарубіжних держав [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sts.gov.ua/modernizatsiyadps-ukraini/povidomlenia_/2012_povidomleniamodernizatsia/60067.html
25. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80с.
26. Краснокутська Л. Податок з доходів фізичних осіб / Л.Краснокутська // Праця і зарплата. – 20012. – №33(421). – С.23.
27. Крисоватий А.І. Державна податкова політика і система податків / А.І.Крисоватий // Фінанси України. – 1998. – №1. – С.64-68.
28. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права: В 6 т. Т.1: Генезис налогового регулирования: В 2 ч. Ч.1. — Харьков: Легас, 2002. — 665 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KucherNalogPravoT4.pdf
29. Лекарь С. Приховування заробітної плати від оподаткування призводить до втрат бюджету / С.Лекарь, Ю.Сильницький // Вісн. податкової служби України. – 2009. – № 22. – С. 45-48.
30. Лисюк В.С. Особливості методики розрахунку податкового тягара / В.С.Лисюк // Фінанси України. – 2000. – №11. – С.79-86.
31. Литвиненко Я.В. Податкові системи зарубіжних країн: навч. посіб. / Я.В.Литвиненко, І.Д.Якушик. – К.: МАУП, 2004. – 208с.

32. Луніна І. Податкова політика України у контексті створення умов для економічного зростання / І.Луніна // Економіка України. – 2000. – №9. – С. 37-48.
33. Мартиненко В.П. Основні напрями розвитку оподаткування доходів фізичних осіб / В.П. Мартиненко // Формування ринкових відносин в Україні. Збірник наукових праць. – 2008. - Випуск 5 (84). – С. 70-73.
34. Молдован О. Податок на доходи фізосіб: бідним бути дорого [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/12/17/262454/>
35. Налоги: учеб. пособие / В.В.Буряковский, В.Я.Кармазин [и др.] ; под ред. В.В. Буряковского. – Днепропетровск: „Пороги”, 1998. – 615с.
36. Налоговая система Украины: учеб. пособие / М.В.Гриджина, В.Б.Тропина, Н.И.Вдовиченко, А.В.Калина. – К.: МАУП, 2003. – 144с.
37. Огонь Ц. Г. Доходи бюджету України: теорія та практика: Монографія. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. — 580 с.
38. Олійник О.В. Податкова система: навч. посіб. / О.В.Олійник, І.В.Філон. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 456с.
39. Офіційний сайт Державної служби статистики – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
40. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
41. Пансков В.Г. О принципах налогообложения физических лиц / В.Г.Пансков // Финансы. – 2008. – №1. – С.28-33.
42. Панура Ю.В. Узагальнення наукових підходів до визначення сутності податків та їх систематизації / Ю. В. Панура // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Економіка. - 2013. - Вип. 21. - С. 181-184. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2013_21_41
43. Пислиця А. В. Еволюція наукових поглядів на трактування ефективності акцизів / А. В. Пислиця // Інвестиції: практика та досвід - 2015. – Вип. 23 – С. 103-110

44. Податківці у січні donaxували більше 140 тис. грн. податку на доходи фізичних осіб. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kolomyya.org/se/sites/pb/43180/>

45. Податкова система України: підруч. / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. П'ятаченко [та ін.]; за ред. В.М. Федосова. – К.: Либідь, 1994. – 404с.

46. Податкова система: Навчальний посібник/ [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; заред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.

47. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua/tax/control>.

48. Помулева В. М. Соціальні аспекти податку на доходи фізичних осіб: світовий та вітчизняний досвід / В. М. Помулева // Сталий розвиток економіки. - 2013. - № 1. - С. 354-357. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_1_78

49. Світовий досвід оподаткування: Канада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/israel>

50. Світовий досвід оподаткування: Німеччина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/germany/>

51. Світовий досвід оподаткування: Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/poland/>

52. Світовий досвід оподаткування: Китай [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/china/>

53. Світовий досвід оподаткування: Швеція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/sweden/>

54. Сідельникова Л.П. Оподаткування суб'єктів підприємництва [Текст] : навчальний посібник / Л.П. Сідельникова, Т.В. Чижова, Я.В. Якуша. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2012. – 424 с
55. Славкова А.А. Особисте прибуткове оподаткування та шляхи його вдосконалення в Україні: дис. кандидата економ. наук: 08.00.08 / Славкова Алла Аркадіївна. – К., 2012. – 289 с.
56. Слухай С.В. Формування доходів місцевих бюджетів у контексті трансформації податкової системи / С.В.Слухай, Н.Я.Здерка // Фінанси України. – 2006. – №5. – С. 12-20.
57. Соколовська А.М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження та рівня оподаткування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/file/link/82203/file/sokol_7_06_U.pdf
58. Субботович Ю.Л. Податок із доходів фізичних осіб у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів / Субботович Ю.Л. // Економіка АПК. - 2009. - №4. – С. 81 - 92.
59. Ткаченко Н. М. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність: [навч.-метод. посібник] / Н. М. Ткаченко, Т.М. Горова, Н.О. Ільєнко; Під загальною редакцією Н. М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2004. – 554 с.
60. Шаблиста Л.М. Податки як засіб структурної перебудови економіки / Л.М.Шаблиста. – К., 2000. – 218с.
61. Шаблиста Л.М. Податкова політика України в трансформаційний період / Л.М.Шаблиста // Актуальні проблеми економіки. – 2001. – №3-4. – С.26-33.
62. Швабій К. Оподаткування доходів населення: проблеми науки та практики. – Ірпінь : Вид-во Нац. унту ДПС України, 2009. – 296 с.
63. Шевчук І.В. Напрями вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб / І.В.Шевчук // Наука й економіка. – 2008. – Вип. 1 (9). – С.98-103.
64. Шевчук І.В. Шляхи зростання фіскального значення оподаткування доходів фізичних осіб / І.В.Шевчук // Матеріали 4-ої міжфакультетської наук.-

практ. конф. молодих вчених, (30 травня 2008 р.). – Житомир: Вид-во „Державний агроекологічний університет”, 2008. – С.283-286.

65. Юрій С.І. Фіскальна і стимулююча ефективність спрощених режимів оподаткування для приватних підприємців / С.І.Юрій, О.Р.Квасовський // Фінанси України. – 2002. – №8. – С.63-70.